

T.B.M.M.
DEMOKRASİ PARTİSİ
Grup Başkanlığı

BDP

Sayı: 2358
Tarih: 22.02.2011

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

Türkiye'de sosyal yardım uygulamaları iktidar partilerince siyasi istismar aracı haline dönüştürülmüştür. Sosyal devletin görevi olan ve devlet bütçesinden yapılan bu yardımların hak sahiplerine ulaştırılması ve etkinliğinin arttırılması gerekmektedir. Bu itibarla Sosyal yardım uygulamalarının incelenmesi ve alınması gereken tedbirlerin belirlenmesi amacıyla, Anayasamızın 98, TBMM İçtüzüğüümüzün 104 ve 105. maddeleri gereğince Araştırma Komisyonu kurularak sorunun araştırılmasını arz ve talep ederiz.

1-MEHMET NEZİR KARABAŞ
2-SELAHATTİN DEMİRTAŞ
3-GÜLTAN KIŞANAK
4-AYLA AKAT ATA
5-BENGİ YILDIZ
6-AKIN BİRDAL
7-EMİNE AYNA
8-FATMA KURTULAN
9-HASİP KAPLAN
10-HAMİT GEYLANİ
11-İBRAHİM BİNİCİ
12-M. NURİ YAMAN
13-MEHMET UFUK URAS
14-OSMAN ÖZÇELİK
15-ÖZDAL ÜÇER
16-PERVİN BULDAN
17-SEBAHAT TUNCEL
18-SEVAHİR BAYINDIR
19-SİRRI SAKIK
20-ŞERAFETTİN HALİS

BİTLİS
DİYARBAKIR
DİYARBAKIR
BATMAN
BATMAN
DİYARBAKIR
MARDİN
VAN
ŞIRNAK
HAKKARİ
ŞANLIURFA
MUŞ
İSTANBUL
SİİRT
VAN
İĞDIR
İSTANBUL
ŞIRNAK
MUŞ
TUNCELİ

GEREKÇE

1961 Anayasası ile birlikte "Cumhuriyetin Nitelikleri" başlığı altında temel bir unsur olarak girmiş olan "Sosyal Devlet" kavramı; 1982 Anayasası'nın 2. maddesinde aynen tekrar edilmiştir. Genel kabul görmüş tanıma göre Sosyal Devlet; klasik liberal demokrasinin ekonomik ve siyasal temellerini değiştirmeden sosyal güvenliğin sağlanması, işsizliğin önlenmesi, emeğiyle yaşayanların korunması ve yaşam düzeylerinin yükseltilmesi yoluyla sosyal eşitsizlikleri giderme işlevini yüklenen devlete denir. Sosyal devlet, bireylere yalnız klasik özgürlükleri sağlamakla yetinmeyip, aynı zamanda onların insanca yaşamaları için gerekli olan maddi ihtiyaçlarını karşılamayı da kendisine görev edinen devlettir. Bu bağlamda ana hedef olan refah toplumuna ulaşmak için sosyal güvenlik, sosyal hizmetler ve sosyal yardımda bulunmak, devletin vatandaşlarına tanıdığı bir lütuf değil, bizatihi onun asli görevidir.

Sosyal yardım kavramı, sosyal hizmet ve sosyal sigorta kavramları ile birlikte sosyal güvenlik sistemi içerisinde yer almaktadır. Sosyal yardım kavramı, kendi ellerinde olmayan nedenlerle asgari seviyede dahi geçinme imkânı bulamayan insanları; muhtaçlık araştırmalarına dayalı olarak en kısa sürede kendi kendilerine yeterli hale getirme amacını taşıyan karşılıksız parasal ve sosyal destek sağlamak için yapılan kamusal faaliyetler olarak tanımlanmaktadır.

Sosyal güvenlik sisteminin bir bütün olarak işletildiği Avrupa ülkelerinde, sosyal hizmetler ve sosyal yardımlar bireylerin en tabii vatandaşlık hakkı olarak kabul edilmektedir. Avrupa ülkelerinde sosyal yardımlar, sosyal güvenlik sistemi içerisinde yer alan diğer güvenlik ödeneklerindeki haklarını tamamlamasına rağmen muhtaçlığı devam eden kişilere düzenli olarak bağlanan gelirler şeklinde kurgulanmıştır. Bu ülkelerde bütünlük arz eden sosyal güvenlik sistemleri bireylerin yaşamları süresince devamlılık göstermektedir. Bu nedenle de hem devlet hem de vatandaşlar açısından sosyal yardım programları son başvuru noktasıdır.

Türkiye'de sosyal güvenlik sisteminin işletilemediği çalışan nüfusun yarısının kayıt dışı olmasından ve İşsizlik Sigortası Fonunun amacı dışında kullanılmasından kolayca anlaşılmaktadır. Ülkemizde son yıllarda işsizliğe bağlı olarak yaşanan "yoksulluk" sorunu giderek büyümekte ve mevcut politikalar çözüm üretmede yetersiz kalmaktadır. Son yıllarda sosyal yardımlardan yararlanan kişi sayısında ve sosyal yardım harcamalarında görülmekte olan büyük artışlar bu durumun göstergesidir. DPT Uzmanı Sırma Demir Şeker tarafından yapılmış "Türkiye'de sosyal transferlerin yoksulluk üzerindeki etkileri" isimli çalışmaya göre, Türkiye'de En yoksul kesimin yüzde 30'u sosyal yardımlardan yararlanamıyor ve küçük bir gelir kaybıyla yoksul olabilecek

6,3 milyon kişi var. Çalışmanın sonuç bölümünde, özellikle son yıllarda Türkiye'de yaygın bir transfer biçimi haline gelen aynı yardımların etkinliği düşük ve hedef kitlesinden fazlaca sapma olabilen bir yardım türü olduğu vurgulanmaktadır.

Türkiye'de sosyal yardım yapan kuruluşların çok parçalı olması ve yapılan yardımlarda etkinliği düşük aynı yardım miktarının yüksekliği geçmişten bu yana devam etmekle birlikte mevcut iktidar tarafından adeta kurumsallaştırılmıştır. Yoksul halk yığınlarını kontrol altında tutma ve terbiye etmenin bir aracı olarak da kullanılan sosyal yardımlar, mevcut iktidar döneminde siyasi istismar aracı haline dönüştürülmüştür. AKP Hükümetinin özellikle seçim dönemlerinde; kış ortasında elektriksiz köylere buzdolabı veya yaz sıcaklığında kömür dağıtarak sosyal yardımları oya tahvil etmek için kullandığına defalarca tanıklık ettik. Sosyal devletin görevi olan ve devlet bütçesinden yapılan bu yardımlar, yoksul yığınlara AKP iktidarının bir lütfu gibi sunulmaktadır.

Bu itibarla, yukarıda belirtilen hususlar doğrultusunda ülkemizde iktidar partilerince siyasallaştırılan sosyal yardım uygulamalarının araştırılması yerinde olacaktır.